

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1945 kl. 7 fm.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående ändring av bestämmelserna i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen om avdrag för premier och försäkringsavgifter.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet ha hänvisats följande motioner, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 74 i första kammaren av herr *Elon Andersson* m. fl. och nr 131 i andra kammaren av herr andre vice talmanen *Carlström* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta

a) att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag om sådan ändring av 46 § 2 mom. kommunalskattelagen, att där angivet maximibelopp vid avdrag för vissa försäkringspremier höjes från 200 till 300 kronor,

b) att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag om sådan ändring av 48 § 2 mom. kommunalskattelagen och 16 § 1 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, att där stadgad åldersgräns för rätt till barnavdrag ändras från 18 till 20 år,

c) att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag om rätt till avdrag vid beskattning av periodiskt understöd eller jämförlig utbetalning, som av skattskyldig utgivits till annans undervisning och uppfostran,

d) att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag om rätt till avdrag vid beskattning av kostnader, som skattskyldig haft för underhåll av andra närstående än make och minderåriga barn»; samt

2) de likalydande motionerna nr 168 i första kammaren av herr *Nordenson* och nr 276 i andra kammaren av herr *Wiberg*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning med förslag till sådana ändringar i 46 § 2 mom. punkt 3 kommunalskattelagen, att det avdragsgilla beloppet dels höjes till ett premiebelopp som möjliggör ett bättre försäkringsskydd än för närvarande, dels ock i det särskilda fallet anpassas efter antalet barn under 18 år i den skattskyldiges familj».

Vad angår de i de likalydande motionerna I: 74 och II: 131 framställda Bihang till riksdagens protokoll 1945. i saml. Nr 18.

yrkandena har utskottet i detta sammanhang upptagit till behandling allenast den under punkten a) i motionernas hemställan omförmälda frågan om höjning av maximibeloppet vid avdrag för vissa försäkringspremier. Rörande de under punkterna b), c) och d) i samma motioners hemställan berörda frågorna har utskottet utlåtit sig i sitt denna dag avgivna betänkande nr 17.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas yrkanden, såvitt nu är i fråga, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 74 och I: 168.

Enligt 46 § 2 mom. tredje punkten kommunalskattelagen äger skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, i hemortskommunen njuta avdrag för premier och andra avgifter, som den skattskyldige för sig och i förekommande fall även för sin make och sina onynda barn betalt för sjuk- och arbetslöshetsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkassa för begravningshjälp, för kapital- och olycksfallsförsäkring ävensom för livränteförsäkring, som ej får avdragas från intäkt av tjänst eller är att anse såsom avgift för pensionsförsäkring. Jämlikt 4 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt gäller detta stadgande även vid den statliga beskattningen.

Bestämmelser om rätt till avdrag för försäkringspremier infördes i vår skattelagstiftning första gången genom 1910 års förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt. Avdragsrätten avsåg enligt nämnda förordning ett belopp av högst 200 kronor. Några stadganden om avdragsrätt för försäkringspremier vid den kommunala beskattningen funnos vid denna tid icke.

Ifrågavarande avdragsrätt motiverades av departementschefen i den till grund för ovannämnda förordning liggande propositionen nr 88 till 1910 års riksdag sålunda:

»I ett flertal utländska inkomstskatteförfattningar hava införts bestämmelser om avdrag för försäkringspremier. Med försäkringsrörelsens starka utveckling i vårt land å livets skilda områden torde det jämväl vara lämpligt att i författningen om inkomst- och förmögenhetsskatt upptaga en dylik bestämmelse. Ett sådant avdrag bör i viss mån bliva en allmän sporre till sparsamhet och ägnat att i vissa avseenden utjämna skiljaktigheter i skattskyldigheten mindre inkomsttagare emellan. Avdraget, ehuru tillförsäkrat envar skattskyldig intill ett belopp av 200 kronor, innebär dock framför allt ett medgivande åt den, som, i saknad av annan inkomst än inkomster av eget arbete, söker betrygga familjens ekonomi i händelse av dödsfall, sjukdomsfall, olycksfall m. m.»

Genom 1920 års författningsändringar infördes motsvarande avdragsrätt även vid den kommunala beskattningen.

I proposition nr 102 till 1927 års riksdag med förslag till kommunalskattelag föreslog departementschefen, att ifrågavarande avdrag skulle begränsas till 100 kronor. Till stöd härför framhölls bland annat, att avdraget vore

helt betingat av sociala skäl samt att ett belopp av 100 kronor syntes vara för sitt ändamål fullt tillräckligt, särskilt som de mindre inkomsttagarna i regel icke torde ha försäkringar med högre årliga premier än nämnda belopp.

Första särskilda utskottet vid 1927 års riksdag föreslog emellertid i anledning av motionsvis framställda yrkanden bibehållande av avdragsrätten vid ett högsta belopp av 200 kronor.

I överensstämmelse härmed inneburo 1928 års skatteförfattningar icke någon ändring i ifrågavarande hänseende.

I de likalydande motionerna I: 74 och II: 131 har anförts, att ett belopp av 200 kronor icke täckte de utgifter för i förevarande stadgande avsedda personförsäkringar, som nu ansåges normala för de skattskyldiga, särskilt efter den betydande sänkning av penningvärdet som ägt rum under senare år. Personförsäkringens olika former hade under de senaste åren undergått en stark utveckling. Ej blott kapitalförsäkringen, vilken blivit en alltmer anlitad sparform, utan även sjukförsäkringen hade ökat i omfattning, och därtill komme arbetslöshetsförsäkringen, som omspände allt större grupper anställda. En höjning av maximibeloppet till exempelvis 300 kronor vore därför enligt motionärernas mening väl motiverad.

I de likalydande motionerna I: 168 och II: 276 har framhållits, att redan penningvärdets förändring sedan avdragsrättens tillkomst motiverade en omprövning, huruvida icke det för försäkringspremier avdragsgilla beloppet borde ökas. Den mest anmärkningsvärda bristen hos ifrågavarande bestämmelser vore emellertid, att avdragsrätten utformats utan hänsyn till storleken av den skattskyldiges familj och hans försörjningsskyldighet. Avdragsrätten borde graderas efter antalet av den skattskyldiges barn.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen äger enligt 46 § *Utskottet.* 2 mom. tredje punkten kommunalskattelagen skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, åtnjuta avdrag för premier och andra avgifter, som den skattskyldige för sig och i förekommande fall även för sin make och sina onynda barn erlagt för sjuk- och arbetslöshetsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkasse för begravningshjälp, för kapital- och olycksfallsförsäkring samt för viss livränteförsäkring, med belopp av högst 200 kronor. I ifrågavarande motioner yrkas skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning och förslag angående ändring av dessa bestämmelser. Med de likalydande motionerna I: 74 och II: 131 avses, att det belopp, för vilket avdrag högst är medgivet, skall höjas till 300 kronor. Syftet med de likalydande motionerna I: 168 och II: 276 är, att det avdragsgilla beloppet skall höjas till ett belopp, som möjliggör ett bättre försäkringsskydd än för närvarande, ävensom avpassas efter antalet barn under 18 år i den skattskyldiges familj.

Utskottet får i anledning härav framhålla, att enligt de principer beträffande försäkringsanstalters och försäkringstagares beskattning, som ligga till grund för gällande skatteförfattningar, de till följd av försäkringar av nu angivet slag utfallande försäkringsbeloppen icke äro att hänföra till skattepliktig intäkt. Med hänsyn härtill borde principiellt sett avdrag icke medgivas för de premier och avgifter, som erläggas för nämnda försäkringar. Att sådant avdrag det oaktat medgivits beror, såsom framgår av vad ovan nämnts, därpå att intresset för betryggande av den skattskyldiges och hans familjs ekonomi genom försäkring ansetts böra stimuleras genom lätnad vid beskattningen.

Det syfte, som sålunda föranlett den ifrågavarande avdragsrätten, är givetvis beaktansvärt. Utskottet vill ej heller förneka, att visst fog kan finnas för den i föreliggande motioner uttalade uppfattningen att med hänsyn till det ändrade penningvärdet sedan avdragsrättens tillkomst och den utsträckning av försäkringsskyddet till nya områden, som sedan dess ägt rum, en omprövning av denna avdragsrätt är motiverad. Avdrag av detta slag få emellertid, liksom övriga icke principiellt motiverade avdrag, ojämna verkningar. Till följd av progressiviteten vid den statliga beskattningen blir den genom avdragen uppkommande skattelättnaden större i de högre än i de lägre inkomstskikten. Vid utskottets övervägande av de föreliggande motionerna har emellertid det avgörande varit, att ifrågavarande avdragsrätt torde kunna förväntas i annat sammanhang bliva föremål för behandling. I propositionen nr 83 till innevarande års riksdag med förslag till lag om ändrad lydelse av 32 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) har nämligen departementschefen förutsatt, att, därest en allmän sjukförsäkring genomföres, frågan om storleken av de avdragsgilla premiebeloppen upptages till omprövning. Enligt ett av socialvårdskommittén under år 1944 avgivet betänkande angående lag om allmän sjukförsäkring (SOU 1944:15) är en sådan lagstiftning avsedd att träda i kraft den 1 januari 1947. På grund av berörda omständigheter finner utskottet ej erforderligt att i skrivelse till Kungl. Maj:t påkalla utredning i motionernas syfte och avstyrker följaktligen bifall till motionerna.

Under återopandc av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att de likalydande motionerna I: 74 av herr Elon Andersson m. fl. och II: 131 av herr andre vice talmannen Carlström m. fl., i vad desamma angå punkten a) i motionernas hemställan om höjning av maximibeloppet vid avdrag för vissa försäkringspremier, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt
- 2) att de likalydande motionerna I: 168 av herr Norden-son och II: 276 av herr Wiberg angående ändring av be-

stämmeiserna i 46 § kommunalskattelagen om avdrag för premier och försäkringsavgifter icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 13 mars 1945.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, Wahlmark, Axel Ivar Anderson, Sjödaht, friherre De Geer, Ekman, Eklund, Robert Berg och Nordenson* samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Björklund, Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Orgård, Janson* i Frändesta, *Falk, Fröderberg* och *Vigelsbo*.

Reservation

av herrar *Axel Ivar Anderson, Nordenson, Hagberg* i Malmö och *Janson* i Frändesta.
